

Makale Gönderilme Tarihi: 03.11.2019 – Makale Kabul Tarihi: 21.12.2019

TÜRK EDEBİYATINDA BİYOGRAFİK ROMAN ÖRNEĞİ OLARAK *ADI: AYLİN*

Meltem BAKIR*

Özet

Roman; şekil olarak hikâyeden daha uzun, kişi, yer ve zaman unsurlarını içinde barındıran nesir tarzındaki olaylar zinciridir. Birebir gerçek yaşamın kendisi olmasa dahi bu tanım, romanın adeta ikinci bir hayat olduğu hissini uyandırır. Dolayısıyla romanda gerçeklik unsurları ile karşılaşılması olağan bir durumdur. Roman yazarı, dış dünyayı gözlemlediği ve incelediği sürece olayları kendi düşünce ve görüşlerine göre biçimlendirir. Belli bir anlayış ve değerlendiriş içerisinde şekillenen vaka, sahici bir âlemin kurgusunu verir. Başka bir ifadeyle, soyut olan yerini somut olana bırakır. Bu somutluk ayrıca romanın akıl ve deney ile değerlendirilmesini bağımlı kılar. Akla ve mantığa uygun olmayan bilgi, romana yüklenemez. Gerçek hayatta normal bir insanın geçirdiği evreler, gerçek zaman dilimleri ve mekânlarla birlikte ayrıntılı bir şekilde işlenir. Bu durum diğer anlatı türlerinden farklı olarak kişiler etrafında gelişen olayların sebepleri ve sonuçları ile birlikte verilmesini zorunlu kılar. Roman bir tür olarak ise tarihî roman, biyografik roman, ütopya roman, belgesel roman, korku romanı gibi birçok farklı romanı içinde barındırır. Bu çeşitlilik ise romanın, gerçeklik kurgusuna bağlı kalıp kalmamasına göre sınıflandırılır.

Adı: Aylin, Aylin Radomisli'nin oldukça merak uyandıracak hayat hikâyesinin ele alındığı biyografik bir romandır. Yazar, roman süresince gerçekliğe bir o kadar yakinken, kurguya da bir o kadar yakındır. Bu durumda yazar, romanda hem gerçeklik ve kurgunun birlikte verebileceğini hem de kurgunun romana dâhil edilmesi gibi doğal bir sürecin varlığını kanıtlamış olur.

Bu çalışmada ise Ayşe Kulin'in bir biyografik roman örneği olarak kaleme aldığı *Adı: Aylin* romanından hareketle biyografik roman üzerinde durulacak ve romanın tahlili yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ayşe Kulin, Adı: Aylin, Biyografik Roman, Kurgu, Roman Tahlili.

ADI: AYLİN AS AN EXAMPLE OF A BIOGRAPHICAL NOVEL IN TURKISH LITERATURE

Abstract

Longer in form than the short story, the novel is a chain of prose-type events that contain the elements of person, place, and time longer than the story. Even if it does not reflect not real life itself, this definition gives one the impression that the novel is a second life. Therefore, to encounter elements of reality in the novel is normal. As long as the novelist observes and examines the outside world, (s)he shapes those events according to her/his own thoughts and views. These events, when

* Giresun Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi, Giresun. meltmbkr@gmail.com / ORCID: 0000-0001-9196-8284

shaped within a certain understanding and evaluation, create the fiction of a real world. In other words, the abstract lends itself to the concrete. This concreteness also makes leaves the novel dependent upon being evaluated through reason and experiment. Information that is not in line with reason and logic cannot be attached to the novel. Instead, it studies in detail the stages in which a normal person lives in real life, along with real time periods and spaces. This situation, unlike other narrative types, requires that the events that occur around people be given together with both their causes and consequences. The novel can be further subdivided into different genres, including historical, biographical, utopian, documentary, and horror novels, among others. This diversity is determined according to whether or not the novel is based on reality.

Adı: Aylin, is an intriguing biographical novel detailing the life of Aylin Radomisli. Throughout the book the author attempts to maintain a delicate balance between fiction and reality. Thus, the author proves that both reality and fiction can co-exist side by side, and that inclusion of fiction in the novel is the result of a natural process.

Using Ayşe Kulin's *Adı: Aylin* as an example of a biographical novel, this study will focus not only on this particular genre but will also serve as an analysis of the novel in general, as well.

Keywords: Ayşe Kulin, Adı: Aylin, Biographical Novel, Fiction, Novel Analysis.

Giriş: Biyografik Roman

Biyografik roman, “[...]Gerçekten yaşamış birisinin hayatının hem gerçek bilgi, belge ve bulgulara bağlı kalarak gerçekçi bir biçimde hem de kurmaca dünyayı içeren roman kurgusu içinde anlatıldığı eserlere denir” (Çetin 2013: 232). Biyografik roman, kişinin doğumundan ölümüne kadarki süre boyunca yaşamını ele alır. Hayatları romanlaştırılan kişiler ise sıradan insanlar değildir. Bu insanlar, “[...]toplum içinde sanat, siyaset, kültür, bilim, spor gibi değişik alanlarda başarılarıyla ünlü olmuş ya da toplum bünyesinde belli başlı özellikleriyle iz bırakmış olanlardır” (Çetin 2013: 232). Kimi romancılarca biyografik roman, toplum bünyesinde örnek teşkil eden kişilerin yaşamlarını ele alırken aynı zamanda okuyucuyu düşündürmeye sevk etmesi yönüyle bir önem teşkil eder. Bu roman türünün en önemli tarafı ise kişinin yaşam öyküsünün ve dünya görüşünün birbiri ile yoğrulması sonucu bir modeli teşkil etmesidir. Çünkü hayatı romanlaştırılan kişi, belirli özellikleri ile okuyucuyu etkisi altına alır. Bu etki kimi zaman başarısı, kimi zaman azmi kimi zaman ise hayat karşısındaki duruşu olur.

Roman yazarı hayatını ele aldığı kişinin bilgilerini roman boyunca hikâyeye ederken, duygu ve düşünce ekseninde meydana gelen unsurları canlı bir düzleme oturtur. Kişinin yaşamında daha çok dikkate değer kısımlara ayrıca değinir. Yazar, kişinin yaşam öyküsünü kaleme alırken, gerçek olana bağlılığını da sürdürmelidir. Romancı bu bağlılığı her ne kadar sürdürmek için uğraşsa da zaman zaman kişisel yetkisini kullanır. Bu durumda roman, kurmaca yönüyle de değerlendirilmeye açık bir duruma getirilir. Böylece ele alınan kişinin gerçek yaşamından sıyrılıp, eserin yalnızca roman oluşu fark ettirilmeye çalışılır. “*Bunun için yazar, bazen kişilerin gerçek isimlerini değiştirir, bazen romanına hayatlarını anlattığı insanların gerçekle hiçbir*

ilgisinin bulunmadığı notunu ekler. Dolayısıyla yaşam öyküsel romanda gerçek hayatlarla kurgusal hayatlar iç içedir” (Çetin 2013: 233).

Roman, roman yazarının kişisel yetisini kullanabildiği sürece varlığını devam ettirir. Dolayısıyla okur, kafasında pek çok soru işaretiyle eserin neresinin kurmaca, neresinin gerçek bilgileri içerdiğini sorgulamaya başlar. Dahası, bu sorgulamayı yaparken yazarın bilgiyi aktarmadaki gücünün farkına varır. Bu durum, anlatılanların tamamen kurmaca olduğu fikrini uyandırır da romanın güçlü tarafı bilginin kurmaca bir eksende ilerlemesine izin vererek, bilhassa biyografik ve otobiyografik romanlarda bu gücün ortaya çıkmasına sebebiyet verir. Merkezine bir insanı koyan biyografik roman yazarı, belgeler başta olmak üzere pek çok ilkelere dayanarak eserini meydana getirmeyi amaçlar. Fakat bu süreçte önüne birtakım engeller çıkar. Bu engellerin en önemlisini insan yaşamının doğal akış süreci oluşturur. Dolayısıyla bu doğal sürecin her anına dâhil olamayan yazar, düşsel gücü ve varsayımlarıyla hareket ederek eserini, bilgi ve kurgunun birbiriyle kaynaştığı bir düzleme oturtur. *“Kurmacanın esere dâhil olmasından sonra yazar da anlatının bir parçası olarak işlevsel bir özellik kazanır”*¹ (Türk 2016: 28). Biyografik metinlerin nesnelliği gözetildiğinde ise *“Gerçek olmayan olay ve kahramanlardan oluşan eser”* (TDK 2019) anlamına gelen kurgunun, bu alanda birçok olumsuz eleştiriye maruz kalması ise olağan bir durum haline gelir. Roman yazarı, bir insanın hayatını ele aldığı biyografik anlatıda birçok kaynak ve belgenin işinin hayatında ne kadar çok öneme sahip olduğunun bilincindeyse, bunların dışında bireyin hayatında doldurulması gereken kısımların da tamamlanması gerektiğinin farkındadır. Böylelikle, biyografi türü sadece nesnel verilerle ele alınmış olmaktan çıkarak, bilgi ve kurgunun bir araya gelerek ortaya konulduğu bir ürün olarak kabul edilir.

Romanı ayakta tutan en önemli şey kurgudur. Bu nedenle onu, her cümle arasında sokulmuş üstün bir kuvvet olarak algılamak yanlış olmayacaktır. Bir başka ifadeyle kurgu, yazma süreci boyunca devamlılık göstererek, bir roman bütünlüğünü meydana getirir. Bu esnada biyografik roman yazarının yetisi ise göz ardı edilemeyecek kadar ciddidir. Çünkü biyografisi ele alınan kişinin yaşamı ve diğer insanlarla olan ilişkisi üzerinde uzun süre düşünecek olan tek kişi roman yazarıdır. Biyografik roman, gerçeğin yanı sıra kurguyu da

¹ Roman ve biyografik anlatı için bk. Emine Bilgehan Türk (2016), Kurmacadan Gerçeğe Hasan İzzettin Dinamo, Serander Yayınları, Erzurum.

eserine dâhil ederek okuyucuyu etkilemeye çalışırken, yazarın üslubu da romanın inandırıcılığını artırmada önemli bir rol oynar. Öyle ki romanın gücü, romancının üslubu ile birleşince okuyucu için özel bir alan inşa edilmiş olur.

Romancının belgeler üzerindeki çalışmaları tamamlandıktan sonra bir sonraki aşamada tamamen içgüdüleri ile hareket etmesi beklenir. Bu içgüdülerin ise daha sonra kurgu ile birleşerek insan davranışları üzerinde muhakeme yapmasını gerektirir. Biyografik roman kahramanının yaşamı merkeze alınarak elde edilen bu birleşmede ise yazarın yine kendisine yön gösterecek olan kurguya gereksinimi vardır. Böylelikle biyografik roman yazarı, eserinin akışına uygun her ne görüyorsa, gerçek bilginin içerisine hiç tereddüt etmeden yerleştirebilir. Kuşkusuz bu durum iki farklı okuyucunun ortaya çıkmasına sebep olur. Forster'ın, “meraklı” ve “akıllı” olarak ikiye ayırdığı okuyucu hakkındaki şu düşünceleri genelde roman türünün özelde ise biyografik romanın tamamen gerçeklikten mi yoksa kurgudan mı ibaret olduğunu kanıtlar niteliktedir:

“Meraklı okuyucu romanda önüne yeni olgular çıktıkça bunlara şöyle bir göz gezdirip geçer; oysa akıllı okuyucu bunları zihniyle algılar, her yeni olguyu hem ayrı olarak kendi içinde hem de önceki sayfalarda okumuş bulunduğu öteki olgularla ilişkisi açısından görür. Okuduğu şeyin anlamını belki o sırada kavramaz belki ama bilir ki aradan bir süre geçince kavrayacaktır.[...]İyi bir okuyucu romanın bitiminde erişeceği yüksek tepenin üstünden geriye doğru bakarak olup bitenleri topluca gözden geçirmedeği sürece bunları doğru dürüst değerlendirebileceği umuduna kapılmaz” (Forster 1985: 129-130).

Türk edebiyatında ele alınan biyografik romanlar incelendiğinde ise “*Türk edebiyatında biyografik roman türü olarak kendini daha çok 1950 sonrasında gösterir*” (Türk 2016: 35). Biyografik romanın Türk edebiyatına bu kadar geç girişi ve yeterince kendini geliştirememesinin en önemli nedenlerinden biri, biyografisi yazılacak kişiye ait verilerin toplanamamasından kaynaklıdır. Söz konusu verilerin yetersizliği de sanatçının, biyografik romana karşı mesafeli durmasına neden olur. Böylelikle yazar ancak çok yakından tanıdığı, sevdiği ya da ilgi duyduğu kişi üzerine biyografik roman kaleme alır.

Biyografik romanın bir diğer sorunu da hatıra türü ile olan yakın ilişkisidir. Bu yakın ilişki, bu iki tür hakkında değişik görüşleri içinde barındırsa da hatıra, gerçek yaşamın birebir aktarımıdır. Biyografik roman yazarı ise ele aldığı kişinin yaşam öyküsünden çok daha farklı

unsurları eserine katabilir. Fakat bu durum karşısında da romanın tam anlamıyla gerçek yahut kurmaca olup olmadığı sorunsalı doğar.²

“Türk edebiyatında bugünkü biyografinin yerini tutmasa da siyer, tezkire, tabakat, terceme-i hal gibi eser ve eserlerin bölümlerinde biyografi çalışmaları yapılmıştır. Fakat Batılı anlamda bizde ilk biyografi denemeleri Beşir Fuat tarafından yapılmıştır” (Kolcu, 2013: 79). Biyografi tecrübelerine karşın Türk edebiyatında biyografik roman türünde ilk eser Hasan Ali Yücel’in 1932’de yayımladığı *Goethe: Bir Dehanın Romanı* adlı eseri iken ikinci eser de Mehmet Emin Erişirgil’in 1951’de basılan *Bir Fikir Adamının Romanı: Ziya Gökalp*’tir.

Türk ve Batı Edebiyatında Biyografik Roman Yazarları

Türk Edebiyatında	Batı Edebiyatında
Hasan Ali Yücel	Goethe
Mehmet Emin Erişirgil	Balzac
Tahir Alangu	Napoleon
İlhan Selçuk	Dante
Oğuz Atay	Hitler
Ayşe Kulin	Churchill
Nermin Bezmen	Baudelaire
Hıfzı Topuz	Stefan Zweig
Beşir Ayvazoğlu	

3

Olay Örgüsü

Adı: Aylin romanı toplamda yirmi üç bölümden oluşmaktadır. Romanın ilk bölümü “*Merhaba Ölüm*” başlığını taşır. Bu bölümde Aylin Radomisli’nin cenaze töreninden kesitler sunularak, okuyucunun ileriki bölümlere olan heyecan ve merakı oluşturulmaya çalışılır. Oldukça hisli ve dokunaklı olarak yansıtılan bu bölüm, Aylin’in ailesini, arkadaşlarını, dostlarını ve hastalarını yakından tanıma fırsatı verir. “*Merhaba Ölüm*” de Aylin’in mezar taşına bir sembol seçildiği kısım ise oldukça dikkat çekicidir. Yetkilinin mezar taşına hangi dinî sembolü koymak istedikleri sorusu üzerine yetkili, Aylin’in kız kardeşi Nilüfer ve Nilüfer’in

² Biyografik roman ve hatıra türü arasındaki ilişki için bk. Emine Bilgehan Türk (2016), Kurmacadan Gerçeğe Hasan İzzettin Dinamo, Serander Yayınları, Erzurum.

³Tablodaki tüm veriler Ali İhsan Kolcu’nun Türk Romanı El Kitabı’ndan yararlanılarak oluşturulmuştur. Ayrıca biyografik romanın Türk ve Dünya Edebiyatındaki yeri ve önemi için bk. Ali İhsan Kolcu (2013), Türk Romanı El Kitabı, Salkımsöğüt Yayıncılık, Erzurum.

kızı Tayibe arasında geçen konuşmadan sonra Nilüfer'in, "*Kardeşim dinlerin hepsinin üstündeydi. Onu herhangi bir dinle sınırlandırmak istemiyorum, işaret koymayalım*" der (Kulin 2018: 7). Adamın gittikçe sinirlenmesi üzerine Nilüfer, kızı ile birlikte kitaptaki şekilleri incelemeye koyulur. Sonunda kartal kanatlarına benzer bir sembol seçerler.

Romanın ikinci bölümü "*Giritli Deli Mustafa Naili Paşa*" başlığını taşır. Bu bölümde Aylin'in köklerinin Giritli Deli Mustafa Naili Paşa'ya uzanışı gösterilir. Mustafa Naili Paşa'nın kişiliği ve karakteri üzerinde bilgiler verilir. Paşa'nın savaş meydanlarındaki liderliği ise sadrazamlığına karşın yüceltilir. Ardından oğullarından Hilmi'den devam edecek bir soyun, kendi kişisel özelliklerinin Aylin'in üzerinden tekrar edeceği dile getirilir. "*[...]sonsuz cesaretini, mücadelecî ruhunu ve keskin zekâsını taşıyarak bir kız çocuğunda yeniden vücut bulacağını ve bu kez genlerinin insanları mutlu etme çabasına seferber edileceğini bilseydi, hayata gözlerini büyük bir iç huzuru ile kapardı kuşkusuz*" (Kulin 2018: 13) sözleri ile bölüm sonlandırılır. Roman kronolojik bir sıralamada ilerlerken üçüncü bölüm "*Hilmi Paşa ve Genç Dinç Deli Hasip Bey*" başlığını taşır. Bu bölümde Hasip Bey'in Aylin'in büyükbabası oluşu ve Melek Hanım ile evliliği üzerinde durulur. Ardından "*Bayındırlı Kızları*" başlıklı bölümde Hasip Bey'in tahsilini Fransa'da tamamladığını, Esmâ, Leyla (Aylin'in annesi), Ecla, Esat ve Hilmi adında çocuklarının olduğu bilgisi verilir. Çocukların eğitimi ve Hasip Bey'in aile reisliği gösterilir. Osmanlı aristokratlarından olan Hasip Bey'in eve gelen önemli misafirlerinin olduğu ifade edilir. Esmâ, Leyla ve Ecla adlı üç kız kardeşin ise sürekli davetlere gittiği ancak evlilik yaşının on yedi olduğu, o sıralarda kızların koca bulamayışı özellikle anneleri Melek Hanım için büyük bir üzüntüye sebebiyet verir. Fakat peşi sıra gelişen olaylar ailenin mutlu olmasını sağlar. Ziraat Müdürlüğü'nde çalışan Hasip Bey, bir ziraat okulunu teftiş için gittiği Adana'da Zihni adlı bir avukatla tanışır. Hasip Bey bu genci kızı Esmâ ile tanışmaya ikna eder. Hasip Bey İstanbul'a geri döner dönmez Zihni de Esmâ ile tanışmak için İstanbul'a gelir. Zihni, Esmâ'yı çok beğenir. Esmâ'nın Fransızca, Rusça ve İngilizce konuşabiliyor olmasının yanı sıra modern tavırları, sanattan anlaması Zihni Bey için bir lütuftur. Öyle ki evlendikten bir yıl sonra Esmâ, Atatürk'ün dikkatini çeker ve Ankara'ya Meclis'e girmesi için ikna edilir. Esmâ bundan sonra birçok ülkede Türkiye'yi temsil ediyorken, kocası Zihni Bey'e de Ulus'un noterliği teklif edilir.

Evin diğer kızı Leyla, Hasip Bey'e benzerliği ile dikkat çekmektedir. Anne tarafından akrabalarından olan Reşide, Mithat Recai ile evlidir. Reşide Ecla ve Leyla'yı sık sık kocasının arkadaşları ile tanıştırır. Fakat bu tanışmalar olumsuz sonuçlanır. Kızlar erkekleri beğenmezken, erkekler de yaşları yirmi beşi geçmiş bu kızları istememektedir. Bir gün Mithat

Bey arkadaşı olan Cemal'i (Aylin'in babası) eve yemeğe davet eder. Bu davette Leyla da bulunmaktadır. Birbirlerinden etkilenen bu iki genç daha sonra nişanlanırlar. Cemal Bey işi gereği Ankara'da görev yapmaktadır. Leyla ise ailesi ile birlikte İstanbul'dadır. Cemal Bey Leyla'ya Ankara'da bir ev tutacağına sözünü verse de uzunca bir süre Cemal Bey'den bir ev haberi gelmez. Hafta sonları Leyla'yı görmeye İstanbul'a gelse bile nikâhtan ve evden bir türlü söz açılmaz. Üstelik Leyla bir de Cemal Bey'in Ankara'da yaptığı çapkınlıkları duymaya başlar. Reşide, kuzenini böyle bir adamla tanıştırdığı için kocasını suçlar. Mithat Recai ise evinde yeni bir akşam yemeği düzenler ve bekâr arkadaşlarını davet eder. Yemekte Leyla'nın yanı sıra diğer kız kardeşi Ecla da bulunmaktadır. Yemeğe Almanya'da makine mühendisi olmuş Nusret Kulin de davetlidir. Reşide, Nusret Kulin ve Leyla'yı tanıştırmak Cemal Bey'e bir ders vermek ister. Fakat Nusret Kulin, Ecla'dan hoşlanır. Daha sonra Ecla'yı istemek üzere ailenin oturduğu Hristoverdi Apartmanı'na giderler. Leyla ise üç yıldır nişanlıdır. Kendisinden küçük olan Ecla'nın daha önce evlenmesine çok üzülür. Hasip Bey de kızının bu durumundan büyük üzüntü duyar. Ardından baba kız buna bir çözüm bulurlar. Leyla Cemal Bey'in yanına Ankara'ya giderek kardeşinden önce evlenip, iki ay sonra da boşanmalarını teklif eder. Cemal Bey Leyla'yı karşısında görünce büyük şaşkınlık yaşar. Teklifini kabul eder. Leyla'nın düğünü Ecla'nın düğününden on gün önce yapılır. Leyla, Cemal Bey ile olan zoraki evliliğin düşüncesi ile kardeşinin düğününe gitmez. Ankara'ya doğru yol alan Leyla ve Cemal Bey sonunda Devlet Demir Yolları'na ait lojmana yerleşir. Lojmanda günlerini geçirmeye başlayan Leyla, Cemal Bey'in eve geç saatlerde gelmesinden rahatsızlık duymaya başlar. Karı koca arasında büyük bir soğukluk yaşanır. İki ayın dolduğunu gören Leyla, Cemal Bey'e İstanbul'a gideceğini ve boşanmalarının artık gerçekleşebileceğini söyler. Cemal Bey baştan beri bu duruma inanmamıştır fakat Leyla'nın kararlı oluşu durumun ciddiyetini anlamasına neden olur. Bu kez Cemal Bey, Leyla'dan kendisini affetmesi için süre ister. Büyük uğraşlar sonucu Leyla ikna olur fakat Cemal Bey'in tüm kocalar gibi akşamları evine gelmesini, birlikte vakit geçirmelerini şart koyar.

Cemal Bey ve Leyla'nın ilk çocukları olan Nilüfer, 17 Eylül 1933'te İstanbul'da dünyaya gelir. Leyla, kız kardeşleri ile olan anlaşmazlıklarını giderir. Bayındırlı ailesi çocukları ve torunları ile birlikte yaşamaya başlar. Bu süre zarfında Hasip Bey, altmış yaşına ulaşmıştır. Bir gün idrarından kan geldiğini görür. Müdahale esnasında mesanesi delinir. Ameliyattan sonra günlerce hastanede kalır. Yaralarının iyileşmesi için altı ay süre verilirken Hasip Bey bunalıma girer. Bir süre sonra evine gönderilir. Melek Hanım bir gün kocası mutlu olsun diye gramofonun

sesini sonuna kadar açar ve sonrasında Hasip Bey’den ses çıkmayınca odasına yönelir. Hasip Bey, tabancası ile kendini alnından vurmuş ve şöyle bir not bırakmıştır: “*Bu perişanlığa altı ay tahammül edecek sabrım yok. İntihar ediyorum*” (Kulin 2018: 31).

Romanın seyrini değiştirecek olaylar “*Aylin*” başlığı altında verilmeye başlanır. Bu bölümde Leyla ve Cemal Bey’in kızları Aylin’in, Ağustos 1938’de doğduğu ifade edilir. Leyla, büyük kızı Nilüfer’e Aylin’i onun için yaptığını söyler. Nilüfer ise hayatı boyunca kardeşini sevecek ve onu koruma içgüdüleriyle hareket edecektir. Leyla ve Cemal Devrimel, Aylin henüz doğmadan önce nişanlılık günlerinde söz verilen Ankara’daki modern Soysal Apartmanı’na taşınırlar. Ardından Leyla ve Cemal Devrimel’in kızları Nilüfer ve Aylin’in eğitim hayatına değinilir. Nilüfer, Aylin’in birinci sınıfa başlayacağı sırada Türk Eğitim Derneği’nin ilkokulunu bitirir. Ecla, teyzesinin kızı Semra’yı İstanbul’da Notre Dame de Sion’a yazdırmaları üzerine Nilüfer de bu okulda eğitimine devam etmek ister. Oysa kayıtlar kapanmıştır. Nilüfer’in ısrarı üzerine annesinin Fransız sefaretindeki tanıdıklarını araya koyarak kızını bu okula yerleştirir. Nilüfer artık ailesinden ayrı İstanbul’da yatılı bir okulda okumaya başlar. Tatillerde yine Ankara’ya ailesinin yanına gelir. Nilüfer’in güzelliği, diğer gençlerin alakasını çekmeyen konularla ilgilenmesi ve metafizikle alakalı kitaplar okuması çevresindeki herkesin dikkatini çekmeye başlar. Leyla Hanım ise kızının bu durumundan rahatsızlık duymaya başlar. Kızının üniversite okumayı istemesinden korkar. Küçük kızları Aylin ise birinci sınıfı Mimar Sinan İlkokulu’nda ikinci sınıfı ise Ankara Koleji’ne okur. Daha sonra ise Amerikan Kız Koleji’nde eğitimini sürdürür.

Aylin, iyi şartlarda okurken, Nilüfer güzelliğinden dolayı sıkıntılar yaşamaya başlar. Nilüfer’in güzelliği Leyla Hanım’ın endişelenmesine yol açar. Genç yaşta kötü bir evlilik yaşamamasından korkar. Annesinin tüm uyarılarına rağmen Nilüfer, okulunu bitirip Ankara’ya döndüğünde Aziz Tansever ile tanışır. Görüşmelerinin sıklaşmasının üzerine Leyla Hanım kızının nişanlanmasını ister. Aziz’in babası ise oğlunun daha öğrenci olduğunu söyleyerek nişanı kat’i bir şekilde reddeder. Leyla Hanım ise kızına Aziz’i nişan için ikna etmesini yoksa görüşmelerini yasaklayacağını söyler. Tüm yasaklara rağmen Nilüfer, Aziz ile ilişkisine devam eder. Nilüfer on sekiz yaşına girdikten sonra ailelerinden habersiz evlenirler.

Bir diğer bölüm “*Gençlik Yılları*” başlığını taşır. Bu bölümde daha çok Aylin’in lise yılları, nasıl bir öğrenci olduğu ve hayatının ilk flörtü olan Erkan Mermerci’den bahsedilir. Aylin, Nilüfer’in tam tersine özgür bir flört dönemi geçirir. 1958 yılında ise kolejden mezun

olur. 1959'a gelindiğinde Aylin, Cenevre'de yaşayan Hilmi dayısının yanına gider. Aylin'in yanına yerleşmesini ister. Ona bir araba alır ve Paris Üniversitesi'ne kaydını yaptırır. Ama üniversiteye başlamadan Aylin ve Nilüfer annelerinin göğsünde ur bulunması sebebiyle İstanbul'a giderler. Leyla Hanım'a kanser teşhisi konulur. Annesinin durumunu gören Aylin, tekrar Cenevre'ye dönmek istemez. Bunun üzerine Hilmi Bey, Leyla Hanım'ı İsviçre'de istirahat etmesi için ikna eder. Burada da doktora görünen Leyla Hanım'ın hastalığı için yapılacak bir şey bulunamaz. Daha sonra Aylin üniversiteye başlar. Her hafta sonu annesini görmek için Cenevre'ye gitse bile akıllı sürekli annesinde kalır. Kardeşinin durumunu gittikçe kötü gören Hilmi Bey, onu Paris'e taşıyan Nilüfer'in yanına yollar. Ardından Leyla Hanım evine döner. Annelerinin gidişinden on gün sonra babalarından, annelerinin öldüğü haberi gelir. Hemen iki kardeş İstanbul'a gider.

Nilüfer'in kocası Aziz, uluslararası diplomat olmak için Nato'ya başvurusunun ardından Paris'e tayin edilir. Buradaki olaylar romanda "*Paris ve Prens*" başlığı altında anlatılır. Nilüfer ve Aziz'in Paris'e taşınması 1960 yılında gerçekleşir. Nilüfer, Londra'da olduğu gibi burada da birçok kursa yazılır. Aylin ise annesinin ölümünün ardından büyük bir bunalıma girer ve üniversiteyi yarıda bırakır. Annesini kaybettiği evde daha fazla kalmak istemez. Bu nedenle ablasının yanına Paris'e gider. Nilüfer, kardeşinin tekrar üniversite tahsiline gitmesini söyler. Aylin ise üniversiteye ancak tıp okumak için gidebileceğini söyler. İlkbahar geldiğinde teyzeleri Esmâ Nayman, Milletler Arası Kadınlar Konseyi Yönetim Kurulu üyesi olduğundan Paris'e bir toplantıya gelir. Burada bir otelde kalır. Yeğenlerini otele çaya davet eder ve iki kız kardeş otelin lobisinde beklerken etrafi seyrederek. Ardından etrafi çok kalabalık ve tuhaf kıyafetleri olan bir adam görürler. Bu adamın Arabistanlı olduğunu düşünürler. Ardından teyzeleri gelir. Aylin, tıp okumak istediğini teyzesine de söyler. Ancak teyzesi, bu yaştan sonra mümkün olmadığını söyler. Nilüfer ise annesinin "[...]tıp tahsili çirkin kızlar içindir[...]" deyişini hatırlatır (Kulin 2018: 62). Ardından Aylin'e gittikçe güzelleştiğini söyler. Bir süre sonra oturdukları masanın karşısına lobide gördükleri adam oturur. Adam sürekli Aylin'e bakar. Durumun farkına varan Nilüfer, garsona bu adamın kim olduğunu sorar. Garson, Libya prenslerinden Şeyh Ben Tekkouk Senusi olduğunu söyler. Bir ara Aylin, tuvalete gitmek için kalkar. Aylin kalkınca peşinden Arap da kalkar. Teyzesi ise Arap'tan şüphelenmiştir. Aylin masaya geldikten sonra hesap istenir. Fakat garson hesaplarının Prens Senusi tarafından ödendiğini söyler. Esmâ Hanım Arap'ın bu davranışına çok sinirlenir. Ona bunun hesabını sormak için arkasına döndüğünde Arap'ın olmadığını görür. Bu olay karşısında Aylin, "*Teyze,*

hadise çıkarma bir çay hesabı için[...] O Arap'ı yakında tanıyacaksın. Ben o adamla evleneceğim” der (Kulin 2018: 65). Prens'in bu davranışının ardından eve her gün çiçekler göndermesi, Aylin'i limuzin ile almaya gelmesi Aylin'i çok etkilemiştir. Prens, Aylin'in tuvalete gittiğini görünce peşinden gitmiş, ona evlenme teklifi etmiştir. Nilüfer'in bir tarafı kardeşinin evlenmesini istemezken bir tarafı da Aylin'in bu talibi kaçırmamasını ister. Teyzeleri ise bu evliliğe hiçbir şekilde onay vermez. Aylin'e birçok nasihat verilse de kararından vazgeçtirilemez. Esmâ Hanım'ın Paris'ten ayrılması ve ablasının İstanbul'a gitmesinin ardından Aylin, prens ile evlenir. Nikâhtan sonra Aylin prensi ailesi ile tanıştırmak için İstanbul'a götürür. Tekrar Fransa'ya döndüklerinde prensin ihtişamının yok olduğunu görür. Prens Aylin'e ilgi göstermezken, ona sadece bolca para bırakır. Aylin'in harcamaları artınca prens bu duruma müdahale eder ve daha az para vermeye hatta hiç vermemeye başlar. Aylin, kocasının bu tavırlarından sonra onun gerçek bir prens olmadığını düşünmeye başlar. Aylin'in bu düşüncesini, taktığı takıları günün sonunda kocasının kasaya koyması kuvvetlendirir. Bu süreçte Aylin, sadece Nilüfer ile dertleşir. Nilüfer, kardeşine kocasından boşanmasını söyler fakat Aylin, kocasının bunu kabul etmeyeceğini söyler. Daha sonra prens, Aylin'e daha emniyetli olacağı gerekçesi ile bir otele yerleşmek istediğini söyler. Aylin ise gününün çoğunu ablasında geçirmektedir. Her şeyini onunla paylaştığı için hamile olduğunu da ilk ona söyler. Ablasına, kocasının bu durumu öğrenmeden çocuğu aldırarak istediğini söyler ve çocuğu aldırır. Prens olanlardan habersiz, Aylin'in boşanmayı istemesine razı olmaz. Yazın gelişi ile birlikte Aylin, İstanbul'a gider.

Romandaki olaylar “*Polat*” başlığı ile devam ederken Aylin, Yeniköy'de Balâ Safyurtlu'nun verdiği bir partiye katılır. Burada Sorbonne'da öğrenci olan Polat Saran ile tanışır. Aylin, diğer günler de çeşitli partilerde bulunur. Polat ile görüşmeye devam eder. Aylin, Polat'ın gözünde bambaşka biridir. Aylin'in Paris'e dönmesinin ardından görüşmeye Polat'ın evinde devam ederler. Bu durumdan rahatsız olmayan Aylin, Polat'a âşık olur. Kocasının eve gelmeyişi onu rahatsız etmemeye başlar. Daha sonra kocasına üniversiteye başlamak istediğini söyler fakat prens bu duruma karşı çıkar. Polat ise bir gece vakti Araplar tarafından sorguya çekilir. Aylin'in bu eve gelip gelmediğini sorarlar ve bir daha Aylin Hanım ile görüşmemesini söylerler. Prens ise Aylin'i bazı davranışlarının artık son bulmasını ve kendisine iyi bir eş olması için uyarır. Aylin ise, boşanmak istediğini bir kez daha dile getirir. Bunu duyan prens, Aylin'i otel odasına kilitler. Polat ise Nilüfer'den Aylin'in iyi olup olmadığına dair bilgi edinir.

Prens zamanla sakinleşse de Aylin'i odaya kilitlemekten vazgeçmemiştir. Nilüfer ise kardeşinin buradan kurtulmasının yollarını arar. Aylin'in katına bakan hizmetçinin yardımı ile oda anahtarının bir kopyasını elde eder. Aylin, haftada bir kez ablasının evine giderek burada Polat ile görüşmeye devam eder. Aziz ise baldızının boşanmasını daha kolay hale getirmek için prensin peşine bir dedektif takar ve görüştüğü kadınlarla resimlerini çektirir. Aylin'in dayısı Hilmi Bey de İstanbul'daki mahkemelerde boşanmasının mümkün olduğu gerekçesiyle Aylin'in evlilik cüzdanını konsolosluğa yollar. Birkaç gün sonra ise Nilüfer ve Aziz, Aylin'i İstanbul'a kaçırmak için yola çıkarlar. Yolculuk esnasında Aylin kötü olunca Polat ile birlikteliği ve hamile olduğu anlaşılır. Polat'ın muhafazakâr bir aileye sahip olmasından dolayı Aylin çocuğu aldirmek zorunda kalır. Aylin, yaz sonu gelince Nilüfer ile birlikte Cenevre'ye gelir. Birçok üniversiteye tıp okumak için başvuran Aylin, Neuchâtel Üniversitesi'ne başladığında yirmi altı yaşındadır. "*Jean-Pierre*" adlı bölüme gelindiğinde ise Aylin, Neuchâtel Üniversitesi'nde Lozan Üniversitesi'ne 1965'te yatay geçiş yapar. Burada fizik dersi için Jean Pierre adlı bir fizik asistanından özel ders alır. Bu dönem Aylin, eski yaşamından tamamen sıyrılmış bir öğrenci hayatı yaşar.

Yaz geldiğinde Aylin, Jean Pierre ile İstanbul'a gider. Birlikte Anadolu'yu gezerler. Bu sırada Nilüfer ise Aziz'den ayrılmak istediğini ve Kasım Gülek adlı bir politikacıya âşık olduğunu söyler. Aylin ve Jean Pierre Anadolu'yu keşiften sonra Cenevre'ye dönerek burada beraber kalmaya başlarlar. Jean Pierre daha sonra Aylin'e evlenme teklifi eder. Fakat Aylin, hala evlidir. Fransa'da boşanmış olması yetmemektedir. Nilüfer ve Aziz ise kısa sürede boşanırlar. Ardından Nilüfer, Kasım Gülek ile Ankara'da yaşamaya başlar. Aylin de sonunda Türkiye'de resmen boşanmış ve Jean Pierre ile evlenmiştir. Aylin'in hayatının farklı bir yöne girmesi ise "*Yeni Dünya-Yeni Ufuklar*" başlığı altında ele alınır. Yıl 1971'dir ve Aylin New Rochel Hospital'da asistanlığa başlar. Jean Pierre de Los Alamos'ta reddedemeyeceği bir iş teklifi alır. Bunun üzerine çift iki ayrı şehirde yaşamaya başlar. Önceliklerine evliliklerini koymayan bu çift, altı yılın sonunda ayrılır. Daha sonra Aylin, Afganistanlı ve meslektaşı olan Azim'in karısı Zeynep Tarzı ile karşılaşır. Zeynep, Aylin'in çocukluk arkadaşıdır. Azim ve Zeynep her gittiği yere Aylin'i de götürmekten büyük keyif duyarlar ve 1972'de Afgan Sefaretinde düzenlenen kokteyle Aylin'i de götürürler. Burada Aylin Paswak adlı evli bir adamla tanışır. Birbirlerine âşık olurlar. Paswak'ın evli oluşunu ise Aylin hiç dert etmemektedir. Hatta Türkiye'ye gelerek Paswak'ı ailesi ile tanıştırır. Aylin ise Paswak'ın ailesi ile tanışmamış, sadece sevdiği adamın ülkesi olan Afganistan'a gitmiştir. 1972 yılının sonuna

gelindiğinde ise Paswak Londra'ya tayin edilir. Aylin de Paswak'tan ayrılmamak için istikbalinden vazgeçmeyi düşünse de sonunda bu kararından vazgeçer. Aralarındaki mesafe aşklarını daha çok kuvvetlendirir. 1974'te ise Paswak bu sefer Hindistan'a tayin edilir. Aylin ise psikiyatri bölüm şefliğine terfi eder. Bir ara da İstanbul'a gelerek Bakırköy Akıl Hastanesi'nde incelemelerde bulunur. Paswak'tan vazgeçemeyen Aylin, Hindistan'a gidip kendine bir hastanede iş ayarlar. Zeynep ise Aylin'e evli bir adam için tahsilinden vazgeçmemesini söyler.

Eserin “*Mişel Radomisli*” başlığı altında ise Mişel Radomisli ve Aylin'in tanışması ele alınır. Zeynep'in evine akşam yemeği için gelen Mişel, Aylin'i çok beğenir. Aylin ve Mişel'in birçok ortak noktaları vardır. Aynı dili konuşmaları, aynı okulda okumaları ve aynı şehirde oluşları bunlar arasındadır. Aylin, Mişel'e âşık olmuş, Jean Pierre ile de ayrılmışlardır. Mişel ile Aylin'in evliliğine ise Nilüfer ve Zeynep karşı çıkmaktadır. Zeynep Aylin'e Mişel'in mesleki açıdan kendisinin çok altında olduğunu ve ileride bu durumun sorun olabileceğini söyler. Aylin ise Mişel ile evlenip çocuk sahibi olmayı istediğini söyler. Mişel'in Musevi olması sebebiyle Aylin, bir Musevi düğünü tertip eder ve evlenirler. Bir Müslüman olarak doğan Aylin, Mişel ve çocuk arzusu için Musevi olur. Aylin'in çocuk isteği ise altı düşükten sonra son bulur. Ablasının kaza geçirip kötü günler yaşamasının ardından Aylin, yeğeni Tayibe'yi ve ev işlerinde yardım etmesi için Hulusi'yi yanına alır. Aylin, Tayibe ile daha çok anne kız ilişkisi yaşar. Bu arada Aylin, Mişel ile sürekli yan yana olmaktan sıkılır. Mişel'e göre Aylin'in bu değişimi fazla parasının olmamasındandır. Aylin ise özgür olmak ve ayrı ayrı bir şeyler yapmak istediğini söyler. Arkadaşı Emel'e Mişel'i başka biri ile tanıştırması için yalvarır. Mişel ile haftada iki gün olmak üzere birbirlerinden ayrı vakit geçirirler. Aylin bu izin günlerini hastalarını bara yahut konsere götürerek değerlendirir. Mişel ise Barbara adında bir kadınla flört etmeye başlar ve ardından kadının evine taşınır. Aylin ise Mişel'in bu kadar ileri gidebileceğini düşünmemiştir. Mişel'e evliliklerine ihanet ettiğini söyler. Mişel'in ilişkisi ise uzun soluklu olmamıştır. Aylin ve Mişel boşanmak için adım atsa da tamamen birbirlerinden kopmazlar.

“*Avare Yıllar*” ise Aylin'in George Kroner isimli oldukça yaşlı bir adamla yaptığı Paris ve Japonya seyahati üzerinde durulduğu bölümdür. Seyahat boyunca Kroner, Aylin'i bir prenses gibi hissettirmek için elinden geleni yapar. Aylin, New York'a döndüğünde ise kendini çok yalnız hisseder. Ayrıca Tayibe'ye örnek bir anne modeli çizemediğini düşünür. Bu dönem, aynı zamanda Aylin'in en çok aranan psikiyatr olduğu zamanlardır. Hayatındaki bu süreç onu sürekli çalışmaya itmektedir. Boş zamanlarında ise Kroner ile seyahat etmektedir. Aylin'in

hayatına daha sonra ise Richard Ekstrakt girer. Fakat Richard, Aylin ile daha sonra arkadaş olmaya karar verir. Aylin bir süre sonra ise Joseph Cates adlı bir adamla tanışır. Joe'nun Alex adında bir de kızı vardır. Romanın “*Joseph Cates*” başlıklı bölümünde Alex'in iyileşme süreci anlatılır. Bu bölümün hemen sonrası ise “*Laurie*” başlığını taşır. Laurie, Aylin'in bir başka hastasıdır. 1987'de Aylin'in Joseph Cates ile evliliği ise eserde “*Dördüncü Evlilik*” başlığı altında verilir. Aylin'in bir diğer hastası Rahibe Nancy'dir. Nancy'nin iyileşme süreci de “*Rahibe Nancy*” adlı bölümde verilir. Aylin'in Joe'nun kızları Valerie ve Phobe ile anlaşmazlıkları ise “*Aşınan İlişkiler*” başlıklı bölümde işlenir. Aylin, bu kızlar için babalarının parasını yiyen, alkolik bir kadındır. Ayrıca bu bölümde, Aylin'in Körfez Savaşı'ndaki askerleri tedavi etmek için Oklahoma'ya gitmek istemesi gündeme gelir. Joe, bu kararı Aylin'in evliliklerinden sıkıldığına yorar. Aylin'in Oklahoma'da üniformasını giymesi 1992'de gerçekleşir. Buradaki tüm şeylere kolayca adapte olur. Fakat Joe'nun New York'ta oluşu ve yanına gelmeyişi ilişkilerinin bozulmasına sebep olmuş ve ardından Joe, Aylin'e boşanma davası açmıştır. Bu olaylar romanın “*Fort Sill-Oklahoma*” adlı bölümünde yer bulur. Ayrıca bu bölümde Aylin, Jones isimli bir askerin tedavisi esnasında askerlerin cesaret hapı kullandığını tespit eder.

Joe'nun boşanmak istemesi ise Aylin'in bunalıma girmesine sebep olmuştur. Bu sırada Aylin, aynı zamanda ordu avukatı ile de sık sık tartışmaya girmektedir. Ordu avukatı, askerlerin cesaret hapını kullanmasının arkasında ordunun menfaatleri olduğunu savunmakta ve Aylin'in bu iş ile ilgilenmemesini söylemektedir. Ayrıca Aylin, kendisine çok dikkat etmesi gerektiğini söyleyen biri tarafından da telefonda rahatsız edilmektedir. Bu olaylar ise romanın “*Telefon*” adlı bölümünde ele alınır. Eserin son bölümü “*Geri Sayım*” başlığını taşır. 19 Ocak 1995 Perşembe günü hanımının arabasını duvardan aşağı uçmuş olarak gören hizmetçisi, ardından Aylin'i arabanın altında ölmüş olarak bulur. Aylin'in ise o an yanında sadece köpeği Toby'nin bulunduğu anlaşılır.

Zaman

Adı: Aylin bir biyografik roman örneği olarak Aylin Devrimel'in yaşamını ele alır. Romanın ilk bölümünde Aylin Devrimel'in ölümünün Ocak 1995'te gerçekleştiği belirtilse de ikinci, üçüncü ve dördüncü bölümlerde kısaca Aylin'in atası olan Giritli Deli Mustafa Paşa ve oğullarının hayatları üç farklı bölümde incelenir. Böylelikle zaman olgusu, 1890 ve Bayındırlı ailesinin 1930'a kadarki yaşamı üzerinden verilir.

Eserin ilerleyen bölümlerinde ise Aylin'in (Ağustos 1938) doğumu ile birlikte gelişen olaylar kronolojik bir sırayla detaylı bir şekilde işlenir. Ayrıca ilk bölüm ve son bölümde tarih, gün, saat ve yer olarak zaman unsuru ayrıntılı bir şekilde verilir. İlk bölümde yer bulan cenaze töreni, son bölümde Aylin Devrimel'in ölümü ve beraberinde tekrar birinci bölüme -cenaze törenine- geri dönüş yapılarak eserin bütünlüğü korunmuş olur.

Mekân

Metinde pek çok farklı mekân ile karşılaşmak mümkündür. Bu mekânlar ayrıca iç mekân ve dış mekân olarak ayrıştırılmaya oldukça müsaittir. Metin, Aylin'in biyografisi ile oluşturulduğu için mekân unsurunu Aylin'in doğumuyla başlatmak gerekir. Aylin'in çocukluğu Soysal Apartmanı'nda geçerken, gençlik yılları ise daha çok Hilmi dayısının Bostancı sahilindeki yalısında geçer. Aylin'in hayatındaki bu yalı ise onu lüks hayata kolaylıkla adapte eder. Aylin'in yalıdaki değişimi ise romanda şu sözlerle ifade edilir:

“Aylin o yaz, arkadaşlarını sık sık bu muhteşem evin bahçesinde verdiği partilerde ağırladı.[...]Bostancı'daki lüks evin kıızıydı o yaz. Kabarık etekli dekolte elbiselerle, ince uzun topuklu ayakkabılarla, sallantı küpelerle gidilen eğlenceli gece partilerinin, denizde motor hızlı motorlarla dolaşmaların, kısacası bir dolce vita'nın havasına kapılmıştı. Yeni kurtulduğu kitapların arasına tekrar düşmek istemiyordu” (Kulin 2018: 52-53).

Aylin, ablasının yanına Paris'e gittiğinde ise burada Arap prensi ile tanışır. Aylin, bir prenses olacağını düşünürken Arap prensi onu otel odasına hapseder. Aylin'in bu yaşadıkları onu, bu evliliğin daha fazla sürmeyeceğini kesin bir şekilde kanıtlar duruma getirir. Aylin, Lozan Üniversitesi'ne devam ederken ise maddi olanaklarının yetersizliğinden dolayı Jean Pierre ile evlenir. Aylin'in üçüncü eşi olan Mişel Radomisli ise Aylin gibi bir doktordur. Bu nedenle Aylin ve Mişel Radomisli vakitlerini genelde evlerinde geçirirler. Aylin, dördüncü evliliğini ise Joseph Cates ile yapar. Joseph Cates, Aylin'in harcamalarından sıkça şikâyet eder. Çiftin aralarındaki kavgalar ise çoğunlukla satılan evler ve Aylin'in şehirden uzaklaşıp bir çiftliğe yerleşmesi sebebiyle çıkar. Fakat Aylin bu arzusunu sonunda gerçekleştirerek Bedford'ta bir ev satın alır. Aylin'in kaza geçirip hayatını kaybetmesi ise şehirden epeyce uzak olan Bedford'taki evine giderken gerçekleşir.

Aylin'in para savurganlığına ise metinde sıkça değinilir. Ona göre insan, paradan daha değerlidir. Bu nedenle Aylin, yaşamı boyunca kendini bir yere bağılı olarak görmez. Aylin'in tutkuları onu daima farklı yerlere, farklı mekânlara savurur. Fakat o, hiçbir zaman bu durumdan büyük bir şikâyet duymamaktadır. Aylin'in aşırı istekleri ise onun sürekli aşırıya kaçtığını kanıtlar niteliktedir. İlk bölümlerde daha çok aşk üzerine kurulu olan Aylin'in dünyası, son bölümlerde kendini ev isteğine bırakır ve kocası Joe ile olan kavgaları ev yüzünden gerçekleşir. Fakat bu ev isteği Aylin'in paraya önem verdiği düşüncesi ile ilişkilendirilmemelidir. Çünkü Aylin, mirasını kızı olarak gördüğü yeğeni Tayibe'ye vermekten bir an bile tereddüt etmemekte ve onu tek varisi olarak görmektedir.

Şahıslar

Giritli Deli Mustafa Naili Paşa

1798'de Rumeli'nin Polyan kasabasında doğan Giritli Deli Mustafa Naili Paşa, Aylin Devrimel'in dedesidir. Mustafa Naili Paşa, kahramanlıkları, gözü karalığı ve de zekâsı ile ünlü bir askerdir. Abdülmecit döneminde üç kez sadrazamlık yapmış, üç kez de azledilmiştir. Çünkü "O, savaş meydanlarının paşasıydı" (Kulin 2018: 12). Çevresindekilere olan sert çıkışından dolayı "Deli" unvanını alması ise kaçınılmaz olmuştur. Paşa, aynı zamanda aklına geleni yapan bir kişiliğe de sahiptir. Metinde Paşa'nın tüm bu özelliklerinin torunu Aylin'de toplanıp tekrar ortaya çıkması şu cümlelerle ifade edilmektedir:

"Oğullarından Hilmi'den yürüyecek bir sulbün, dört batın sonra kendi delişmen özelliklerini, sonsuz cesaretini, mücadelecî ruhunu ve keskin zekâsını taşıyarak bir kız çocuğunda yeniden vücut bulacağını ve bu kez genlerinin insanları mutlu etme çabasına seferber edileceğini bilseydi, hayata gözlerini büyük bir iç huzuru ile kapardı kuşkusuz" (Kulin 2018: 13).

Hilmi Paşa

Hilmi Paşa, Mustafa Naili Paşa'nın oğulları arasında en yakışıklı, en zeki ve en kültürlü olanıdır. Babasının sadrazamlık dönemlerini en iyi şekilde değerlendiren Hilmi Paşa, gösterişli bir yaşamı tercih etmiş ve kendine eş olarak da Teşrifat Nazırı Kamil Bey'in kızını seçmiştir.

Melek Hanım

Melek Hanım, Hilmi Paşa'nın kızı ve Aylin'in büyükannesidir. Hasip Bey ile evliliğinden Esmâ, Leyla, Ecla adında üç kızı, Esat ve Hilmi adında da iki oğlu olur.

Hasip Bey

Aylin'in büyükbabası olan Hasip Bey, "Genç Dinç Deli Hasip Bey" olarak anılır. Eğitimini Fransa'da tamamlar. Yurda geri döndüğünde ise Halkalı Yüksek Ziraat Okulu'nun kurucusu olur. Melek Hanım ile evlenen Hasip Bey'in, evliliklerinden üç kızı ve iki oğlu olur. Çocuklarını birbirlerinden hiç ayırmaz. Özellikle çocukların dil öğrenimine çok önem verir. Hasip Bey, Batı kültürünü almış olmasından dolayı ise kızlarını serbest bir şekilde yetiştirir. Yanlış müdahale sonucu mesanesi delinen Hasip Bey, büyük bir bunalıma girer. Doktorlar ameliyat sonrası yaralarının altı ayda iyileşeceğini söylese de bu duruma daha fazla katlanamayan Hasip Bey, tabancası ile kendini vurur.

Leyla Hanım

Hasip Bey'in ortanca kızlarından olan Leyla Hanım, uzun boylu, sarışın ve yeşil gözlü bir kızıdır. Aynı zamanda babası Hulusi Bey gibi oldukça akıllıdır. Leyla Hanım, Cemal Bey ile üç yıl nişanlı kalmıştır. Bu üç yıl zarfında Ankara'da çalışmakta olan Cemal Bey'in aklına evlilik bir türlü gelmemektedir. Cemal Bey o vakitlerde nişanlısına Ankara'nın yeni inşa olmasını bahane ederek oturulacak bir binanın olmayışını öne sürer.

Kız kardeşinin kendinden önce evlenmesini gurur yapan Leyla ise, Ankara'ya giderek Cemal Bey'i evlenmeye zorlar. Kardeşinin düğün gününden on gün önce düğün yapmak isteyen Leyla Hanım, aynı zamanda kendisini istemeyen biriyle de evlenmek istememektedir. Bu sebeple Cemal Bey'e evliliklerinden tam iki ay sonra boşanacaklarını söyler. Evliliklerinin ilerleyen günlerinde Leyla Hanım, Cemal Bey'in eve sürekli geç gelmesinden ve kendisi ile ilgilenmemesinden şikâyet eder. Leyla Hanım, iki ayın sonunda artık Cemal Bey'e boşanma vaktinin geldiğini söyler. Cemal Bey bu durum karşısında şaşkına döner. İşin ciddi olduğunu anlayınca Leyla Hanım'dan bir şans ister. Leyla Hanım evliliğin sürdürülmesi için bazı şartlar öne sürer. Cemal Bey'in değişimi ile birlikte Leyla Hanım ve Cemal Bey'in Nilüfer ve Aylin isminde iki kızları olur.

Nilüfer

17 Eylül 1933'te İstanbul'da doğan Nilüfer, Leyla ve Cemal Devrimel'in ilk çocuğudur. Özellikle lise döneminde güzelliği ile çok dikkat çeker. Annesi Leyla Hanım, kız kardeşi Aylin'i onun için dünyaya getirdiğini söyledikten sonra Nilüfer Aylin'e karşı daima korumacı bir tavır sergiler. Nilüfer ilk evliliğini ise ünlü bir iş adamının oğlu Aziz ile yaparak Londra'ya yerleşir. Aziz Londra'da eğitim görürken Nilüfer, çeşitli kurslara gider ve dil öğrenir. Bir süre

sonra Aziz ile boşanan Nilüfer, daha sonra ünlü bir politikacı olan Kasım Gülek ile evlenerek Ankara'ya yerleşir. Bu evlilikten Tayibe adında bir kızı ve bir oğlu olur.

Tayibe

Tayibe, Nilüfer ve Kasım Gülek'in kızıdır. Teyzesi Aylin, Tayibe'nin iyi bir eğitim alması için onu yanına, Amerika'ya aldırır ve onun tüm eğitimini üstlenir. Aylin ile Tayibe'nin arasında ise teyze yeğen ilişkisinden daha çok, bir anne kız ilişkisi vardır.

Şeyh Ben Tekkouk Senusi

Şeyh Ben Tekkouk Senusi, Aylin'in ilk eşidir ve aynı zamanda bir prestir. Aylin ile ilk karşılaşması bir otel lobisinde olur. Bu karşılaşmada prensin gösterişli görünümü Aylin'de epeyce merak uyandırır. Aylin ve prens oldukça kısa bir süre sonra ise evlenirler. Aylin, bu evlilik ile büyük bir hayal kırıklığına uğrar. Senusi, başka kadınlarla vakit geçirmekte ve akşam evine gelmemektedir. Bu dönemde Aylin'in en büyük destekçisi ablası Nilüfer'dir. Kardeşine presten boşanması gerektiğini söyler. Aylin, boşanmak istediğini birçok kez dile getirirse de prens bunu kabul etmez. Aylin, hamile olduğunu öğrenince ise prensin haberi olmadan çocuğu aldırır. Bu sırada Aylin, Polat adlı bir kişi ile tanışır. Polat'ın evine gidip gelmeye başlar. Bu durumu öğrenen prens, Polat'ı Aylin'den uzak durması için uyarır. Ardından prens, Aylin'i iyi bir eş olmadığı gerekçesiyle onu bir otel odasına hapseder. Aylin'in otel odasından kurtulması için Nilüfer elinden geleni yapar ve sonunda Aylin'i İstanbul'a kaçıtır. Aylin'in presten ayrılması ise kolay olmaz. Aylin'in presten boşanması ise dayısı Hilmi Bey'in büyük uğraşları sonucu gerçekleşir.

Jean Pierre

Jean Pierre, Lozan Üniversitesi'nde görev alan bir fizik asistanıdır. Aylin ondan özel ders alır. Birlikte Anadolu'yu keşfe çıkarlar. Keşif boyunca Jean Pierre, Anadolu'dan ve Anadolu insanından çok etkilenir. Aylin ve Jean Pierre Lozan'a döndükten sonra aynı evde yaşamaya başlarlar. Aralarındaki ilişki bu sırada daha da ilerler ve evlenmeye karar verirler. Jean Pierre, Aylin'in derslerinin en büyük destekçisidir. Aylin onun sayesinde okulu kolaylıkla bitireceğine inanır. Bu nedenle Aylin'in Jean Pierre ile evliliği tamamen bir çıkar ilişkisine dayanmaktadır. Jean Pierre'in Los Alamos'taki Nükleer Araştırma Merkezi'nden iyi bir teklif alması ise evliliklerinin bitişini hızlandırır.

Mişel Radomisli

Mişel Radomisli, Türkiye’den Amerika’ya gelen bir psikologtur. Mişel, Aylin ile Aylin’in çocukluk arkadaşı olan Zeynep Tarzı sayesinde tanışır. Zamanla birbirlerine açık olurlar. Aylin, Mişel ile evlenip çocuk sahibi olmak ister. Aylin ve Mişel’in hayatları sorunsuz bir şekilde ilerlerken, Aylin bu tekdüzelikten sıkılmaya başlar. Aylin, evde ve ofiste devamlı yan yana olduklarını öne sürer. Hatta bir arkadaşına Mişel’i bir kadınla tanıştırmayı için yalvarır. Mişel ise Aylin’in bu davranışlarının nedenini maddi imknsızlıklarına bağlar. Bir süre sonra Mişel, Barbara isimli bir kadınla tanışır. Aylin kocasının bu kadar ileri gidebileceğini ise aklının ucundan dahi geğirmez. Mişel’in ihaneti ile birlikte çift, evliliklerini sonlandırırlar.

Joseph Cates

Josep Cates, Aylin’in hastası olan Alex’in babasıdır. Daha önce evlenip ayrılmış olan Joseph’in dört çocuğu vardır. Bir süre sonra Aylin ve Joseph evlenmeye karar verirler. Fakat Joseph’in kızları Aylin’in babalarının parası için evlendiğini düşünür. Kızların bu düşünçesi bir süre sonra Joseph’i de düşündürmeye başlar. Çünkü Aylin, evlilikleri süresince bir çiftlik evi hayali ile yaşar. Joseph ise bu hayale pek sıcak bakmamakta ve şehirden uzaklaşmak istememektedir. Ayrıca bir iş adamı olan kocasının iş yemeklerinde Aylin’in rahat tavırları Joseph’i çileden çıkarır. Böylelikle Joseph, Aylin’den soğumaya başlar.

Joseph’in tüm itirazlarına rağmen Aylin, doğa ile iç içe ve şehirden oldukça uzak olan Bedford’tan ev alarak buraya taşınırlar. Çift buraya taşınınca ise araları daha da bozulur. Çünkü bu sefer de Aylin, orduya gitmek istediğini söyler. Aylin’in orduya gitmesi ile birbirlerinden daha da uzaklaşırlar. Joe, Aylin’i orduda sadece bir defa ziyaret eder. Kocasının bu tutumu karşısında Aylin, büyük bir üzüntü duymaktadır. Joseph ise boşanmak istediğine dair Aylin’e bir mektup gönderir. Aylin, Joseph’in boşanmak istemesinin arkasında bir kadının olduğunu düşünür. Hatta kadını düşündükçe de boşanmayı zorlaştırmak ister.

Aylin

Aylin, romanın başkahramanıdır. Dolayısıyla eserin merkezini oluşturur. Metindeki tüm olaylar onun yaşamı etrafında şekillenir. Eserin ilk bölümünde Aylin’in büyük dedesi olan Mustafa Naili Paşa ile benzerliği ele alınır. Aylin, büyük dedesi gibi cesaretli ve inatçıdır. Onun için çevresinin ne dediği önemli değildir. Romanda Aylin’in hayatını özgürce yaşamak isteği üzerine de oldukça fazla değinilir. Aylin, Ağustos 1938’de dünyaya gelir. Leyla ve Cemal Devrimel’in küçük kızları olan Aylin, ablası Nilüfer’in aksine pek alımlı değilken gittikçe güzelleşir ve tüm erkeklerin dikkatini çeker.

Aylin, hayatı çok hızlı yaşar. Özellikle evlilik konusunda hızlı kararlar alır. Ailesinin fikirlerini hiç önemsemez. Ayrıca bazı evlilikleri sadece çıkar ilişkisine dayanır. Nitekim prens ile evlenmek istemesi bir prenses hayatı düşüncesi ile hızlıca alınmış bir karardır. Ayrıca Aylin, elindeki ile yetinmeyen, daha da fazlasını isteyen bir kişiliğe sahiptir. Özellikle prens Senusi ve Mişel ile olan evliliğinde doyumsuzluk onu düş kırıklığına uğratar. Aylin'in doyumsuzluğu ve lüks hayata olan düşkünlüğünün yanı sıra çalışkan bir kişiliğe sahip oluşu da dikkat çeker.

Yirmi altı yaşında tıp tahsiline başlaması ve ardından aranan bir doktor olması onun hırslı bir kişiliğinin olduğunu gözler önüne serer. Askeri orduda görev alması ise Aylin'in özgür ruhlu olması sebebiyle oldukça düşündürücüdür. Fakat Aylin, tahsilindeki başarısını orduda göstererek pek çok ödüle layık görülür. Aylin, Amerikan ordusunda görev aldığı süre zarfında pek çok askerin tedavisini üstlenir. Onu orduda en çok etkileyen hastası ise Teğmen Jones'tur. Jones, bir katildir ve Aylin onunla ilgilenerek büyük bir cesaret gösterir. Tedavi sürecince Aylin, ordunun askerlere cesaret hapi kullandığını öğrenince mahkemeye bir rapor sunmak ister. Ordu avukatı ise bu duruma karışmaması için Aylin'i uyarırsa da Aylin, bu durum karşısında sessiz kalmayacağını dile getirir.

Aylin, hayatı hep dolu dolu yaşamak ister. Bu nedenle hayatı boyunca hiçbir zaman katı çizgileri ve sınırları olan bir kişi olmaz. Roman boyunca Aylin, ailesi, arkadaşları, ilişkileri ve hastaları ile sürekli bir mücadelenin içindedir. Fakat hastaları ile kurduğu sıkı bağı ilişkilerinde gösteremeyen Aylin, yanlış seçimleri sebebiyle bir türlü aşkı ve mutluluğu yakalayamaz.

Aylin'in ölümü ise hayatı gibi oldukça sıra dışıdır. Okuyucu, metnin son bölümünde Aylin'in, Bedford'taki evine giderken kaza geçirdiğini, ardından Aylin'in, hizmetçisi tarafından arabasının altında ölü olarak bulunduğunu öğrenir. Aylin'in bu ani ölümü ise okuyucuyu metne geri döndürerek şüpheler üzerinde yoğunlaşmaya sevk eder.

Anlatıcı ve Bakış Açısı

Romanın biyografik bir roman oluşu sebebiyle metin, hâkim bakış açısı ile ele alınmıştır. Böylelikle yazar, Aylin'i ve onun tüm yaşamını çok yakından takip edip inceleme fırsatını yakalamıştır. Aylin'in çocukluğu, gençliği, aşkları ve evlilikleri yazar tarafından büyük bir dikkatle ele alınıp işlenirken, bir biyografik romana can veren Aylin Devrimel'in duygu ve düşünceleri yazar tarafından tüm detayları ile birlikte verilmeye çalışılır.

“Aylin'in canını sıkan bir başka şey de Bedford'da evin altında hazırladığı muayenehanesine henüz hiçbir hastanın gelmemiş olmasıydı. New York'taki

ofisinde haftada üç gün çalışıyordu. Haftada üç gün de yeni evinde hasta bakacağını düşünmüştü. Koskoca Bedford'ta psikiyatra ihtiyaç yoktu demek ki. Herkesin ruh sağlığı yerindeydi. Aslında bir duyuru, bir tanıtım yapmadığı takdirde kim duyup da gelecekti.” (Kulin 2018: 278).

Sonuç

Adı: Aylın, Ayşe Kulin'in 1997'de ele aldığı ve büyük bir üne kavuşmasını sağlayan ilk romanıdır. Yazar bu eserinde Aylın Devrimel'in doğumundan ölümüne kadarki yaşamını ele alır. Renkli ve özgür ruhlu bir kişilik olan Aylın, birbirinden farklı birçok yerde bulunur ve hayatına pek çok kişiyi alıp çıkarır. Metin, şahıs kadrosu ve mekân olarak oldukça kalabalık bir yapıya sahip olmasına karşın eser, biyografisi yazılan kişi ile şekillenmiştir. Romanın başkahramanı olan Aylın ise güzelliği ve başarısı sebebiyle gittiği her ortamda dikkatleri üzerine çeker. Öyle ki yazar, Aylın Devrimel'in yaşamını büyükbabası Mustafa Naili Paşa'dan başlatır. Çünkü Aylın, Mustafa Naili Paşa gibi gözü kara, cesur ve atik bir şahsiyettir. İlerleyen bölümlerde ise Aylın'ın çocukluğu, gençlik yılları, eğitimi, evlilikleri ve ölümü tüm detayları ile gözler önüne serilir. Romanda en çok dikkat çeken kısım, Aylın'ın yaşamı boyunca hep bir arayış içinde olduğudur. Aylın'ın bu arayışı, karşı koyamadığı doyumsuzluğu ile de birleşince hayat karşısında yenilgiye uğraması kaçınılmaz olur. Yazarın dili kullanımını ve üslubu ise oldukça başarılı ve sürükleyici bir yapıya sahiptir. Romanın biyografik bir roman oluşu sebebiyle de okuyucunun merakı sürekli canlı tutulur. Nitekim bu durum roman yazarının hayal dünyası ile de ilişkilendirilirken, biyografik anlatılarda bilginin kurgu ile iç içe oluşunu da kanıtlar niteliktedir.

Kaynakça

- Aktaş, Şerif (1991). Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş. İstanbul: Akçağ Yayınları.
- Bildirici, Emrullah (2010). Ayşe Kulin'in Romanlarında Şahıs Kadrosu. Yüksek Lisans Tezi. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Çetin, Nurullah (2013). Roman Çözümleme Yöntemi. Ankara: Öncü Kitap Yayınları.
- Forster, E.M. (Çev. Ünal Aytür) (1985). Roman Sanatı. İstanbul: Adam Yayınları.
- İslam, Ayşenur (2011). "Biyografiyle Roman Arasında: Adı Aylin". Türkbilig, s. 65-75.
- Kolcu, Ali İhsan (2013). Türk Romanı El Kitabı. Erzurum: Salkımsöğüt Yayıncılık.
- Kulin, Ayşe (2018). Adı: Aylin. İstanbul: Everest Yayınları.
- Pamuk, Orhan (2019). Saf ve Düşünceli Romancı. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Tobias, Ronald B. (Çev. Mehmet Harmancı) (1996). Roman Yazma Sanatı. İstanbul: Say Yayınları.
- Türk, Emine Bilgehan (2016). Kurmacadan Gerçeğe Hasan İzzettin Dinamo. Trabzon: Serander Yayınları.